

IMATRAN KAUPUNKI

Teppanalan koulun ja Kultakuusenkujan asemakaava

Luontoselvitys

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISPIIRTEET	1
3.1	Lähtötiedot	1
3.2	Maastokartoitukset	2
4	LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET	2
4.1	Maa- ja kallioperä ja vesistöt	2
4.2	Kasvillisuus	2
4.3	Eläimistö	5
5	LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET JA EKOLOGISET YHTEYDET	5
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET MAANKÄYTÖLLE	5
7	LÄHTEET	5

Valokuvat: Soile Turkulainen 2014.

Kannen kuva: Näkymä koulun kulmalta huhtikuussa.

Raportin pohjakartat ja ilmakuva: Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen karttapalvelu, peruskarttarasteri 05/2014 ja ortoilmakuva 01/2015, lisenssi: http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501.

Pöyry Finland Oy

Soile Turkulainen
biologi, FM

William Velmala
biologi, FM

Yhteystiedot:

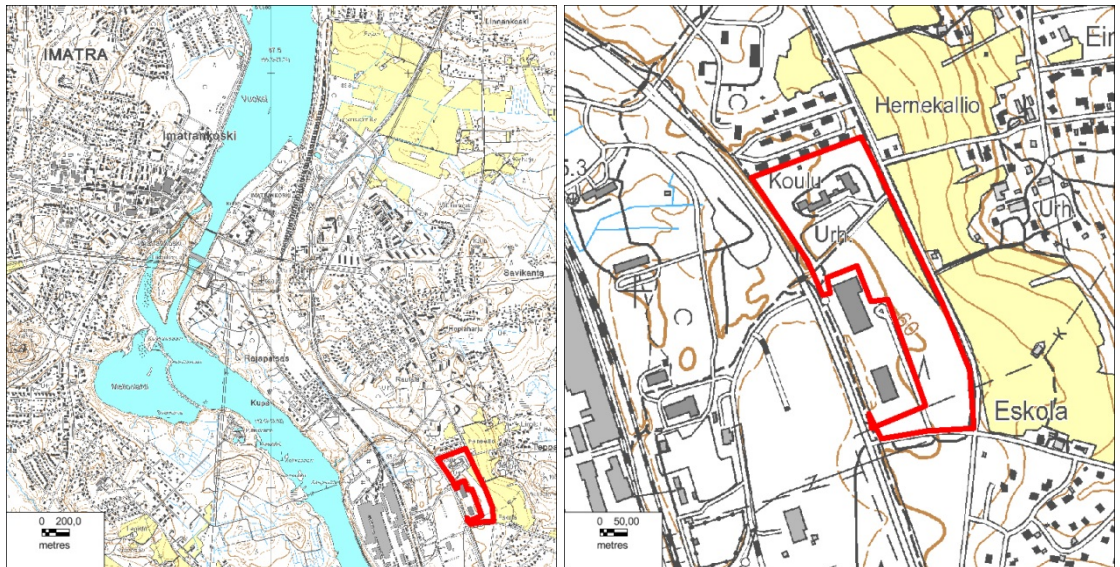
Pöyry Finland Oy
Juhana Herttuan puistokatu 21, 20100 Turku
puh: 010 33 3155
e-mail: etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Tämä luontoselvitys on tehty Imatran kaupungin Teppanalan alueelle Kultakuusenkujan liikekortteleiden asemakaavaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa lähtötietojen ja maastokäynnin perusteella alueen luonnonympäristön yleispiirteet ja luontoarvoiltaan merkittävät kohteet sekä antaa ohjeita ja suosituksia niiden huomiointamisesta maankäytön suunnittelussa. Selvityksen teki biologi FM Soile Turkulainen Pöyry Finland Oy:stä.

2 SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISPIIRTEET

Selvitysalue sijaitsee Imatran kaupungin eteläosassa Vuoksen itäpuolella. Siihen kuuluu Pietarintien ja Ensontien väliin jäävä alue, jonka pinta-ala on noin 8 hehtaaria (kuva 1). Selvitysalueen pohjoisosaan sijoittuu koulukäytöstä pois jäänyt Teppanalan koulu. Selvitysalueen eteläosan istutusmetsikkö on osa Enso-Gutzeit Oy:n (nykyinen StoraEnso Oy) ja Metsätutkimuslaitoksen Pelkolan metsänjalostusaluetta, johon on istutettu 1970-luvulta alkaen eri puulajien kasvatuskoealoja. Selvitysalueen kautta kulkee Kuonanpolun kevyenliikenteenväylä.

Kuvat 1 ja 2. Selvitysalueen sijainti ja rajaus.

3 MENETELMÄT

3.1 Lähtötiedot

Ympäristöhallinnon OIVA -ympäristö- ja paikkatietopalvelun (2014) mukaan selvitysalueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura 2000-alueita, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita tai muita valtakunnallisesti arvokkaita luontokohteita. Lähin luonnonsuojelualue on yli 2 kilometrin päässä Vuoksen toisella puolella. Imatran luonnonsuojeluselityksessä (Imatran kaupunki 2000) mainittu lähin luontokohde on 1,5 kilometrin päässä Vuoksen rannassa sijaitseva Paavolanmäki, jossa on lehtomaisen kannan metsää ja lehtoa. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämässä uhanalaisten lajien Eliölajit-rekisterissä ei ole havaintoja uhanalaisista lajeista selvitysalueella.

3.2 Maastokartoitukset

Selvitysalueelle tehtiin maastokartoituskäynnit 17.4. ja 11.6.2014. Maastokäynneillä kartoitettiin alueen lajisto ja luontotyypit pääpiirteissään sekä selvitettiin, onko alueella seuraavia maankäytön suunnittelussa huomioon otettavia luontokohteita:

- luonnonsuojelulain (29 §) suojellut luontotyypit
- vesilain (2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) luonnontilaisina säilytettävät vesiluontotyypit ja purot
- metsälain (10 §) erityisen tärkeät elinympäristöt
- liito-oravaesiintymät ja liikkumisyhteydet
- muille uhanalaisille lajeille (luonnonsuojeluasetuksen liite 4, Rassi ym. 2010) ja luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille soveltuvat elinympäristöt
- uhanalaiset luontotyypit (Raunio ym. 2008)
- muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet

Huhtikuun maastokäynnillä alueelta etsittiin luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin kuuluvan uhanalaisen liito-oravan elinpiirin osoittavia ulostepapanoita ”Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa” -julkaisun menetelmien mukaisesti (Sierla ym. 2004). Lintuhavainnot kirjattiin ylös, mutta varsinaista linnustoselvitystä työhön ei sisällynyt.

4 LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET

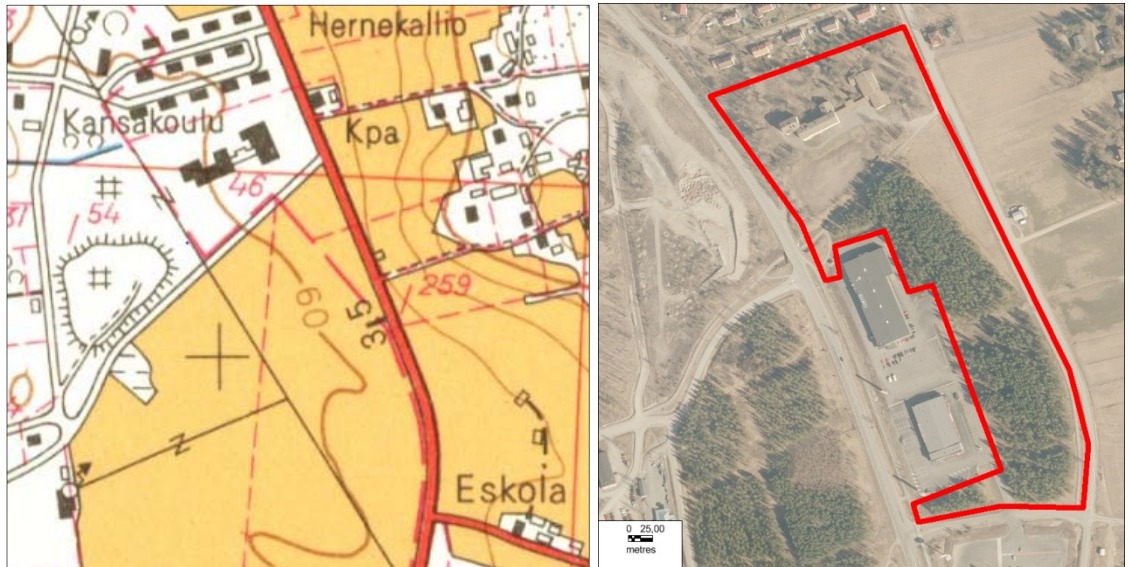
4.1 Maa- ja kallioperä ja vesistöt

Selvitysalue sijoittuu ensimmäisen Salpausselän eteläpuoliseen maastoon, jolle ovat tyypillisiä moreenimaat ja niiden väliset savi- ja silttikerrostumat (Geologian tutkimuskeskus 2014). Selvitysalueella maaperä on hienoaines- ja savipitoista ja maasto loiva-piirteistä. Itäpuolella kohoavat melko jyrkästi Näkötorinmäen harjumuodostuman rinnepellot. Korkeuseroa on Vuoksen ja selvitysalueen välillä noin 15 metriä ja Vuoksen ja Näkötorinmäen välillä jo 60 metriä.

Selvitysalue kuuluu Vuoksen vesistöalueen Suur-Saimaan alueen Vuoksen lähialueeseen (4.191) (OIVA-palvelu 2014). Sen pintavedet virtaavat lounaaseen päin Vuokseen. Selvitysalue on vedenhankintaa varten tärkeäksi luokitellulla Teppanalan pohjavesialueella (0515301), mutta ei sen varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella (OIVA-palvelu 2014).

4.2 Kasvillisuus

Selvitysalue sijoittuu eteläborealiselle kasvillisuusvyöhykkeelle ja kuuluu kasvimaantieteellisessä aluejaossa Järvi-Suomeen (OIVA-palvelu 2014). Eliömaakuntana on Etelä-Savo (ES). Imatran luonnonsuojeluselvityksen mukaan Vuoksen savikkoisilla rantamailla esiintyy paikoin rehevää lehtokasvillisuutta niin sanotun Vuoksen lehtokeskuksen alueella, josta suuri osa on Venäjän puolella (Imatran kaupunki 2000).

Kuvat 3 ja 4. Selvitysalue vuoden 1971 kartalla ja tuoreessa ortoilmakuvassa. Vuoden 1971 kartta: Maanmittauslaitoksen vanhat kartat <http://www.maanmittauslaitos.fi/aineistot-palvelut/verkkopalvelut/vanhat-painetut-kartat>.

Selvitysalue on ihmistoiminnan vaikutuspiirissä olevaa aluetta, jossa alkuperäisen tyyppistä kasvillisuutta ja eläimistöä ei todennäköisesti ole jäljellä. Alueen maankäyttö oli nykyisen kaltaista jo 1970-luvulla (kuva 3). Sen jälkeen eteläosan pelto on metsitetty (kuva 4) ja selvitysalueen ulkopuolelle jäävä osa siitä on äskettäin rakennettu. Metsitetty alue on osa Pelkolan metsänjalostusalueesta, ja siihen sijoittuu kontortamännyn kasvatuskoeala. Alueella kasvaa edelleen noin 3 hehtaarin alueella tiheänä metsikkönä kontortamäntyä (kuvat 5 ja 6). Mäntyjen alla on varjoisimmissa paikoissa vain neulas-kariketta, seinäsammalta ja yksittäisiä ruohoja. Valoisammassa paikoissa kasvaa mm. nurmipuntarpäätä, voikukkaa, rönsyleinikkiä, leskenlehteä, poimulehteä, vadelmaa, metsä- ja peltokortetta ja metsäalvejuurta. Koilliskulmalla koeala rajoittuu kolmiomaiseen peltokaistaleeseen.

Kuvat 5 ja 6. Kontortamäntyjä selvitysalueen eteläosassa.

Selvitysalueen pohjoisosaa hallitsevat koulurakennus ja sen piha-alue. Koulun ympärillä on koristepuina kuusia, siperianpihtoja, koivuja, vaahteroita, poppeleita, kanadantuijia ja puisto- ja metsälehmuksia. Koristepensaina on mm. syreenejä, kurtturehtiruusua, isotuomipihlajaa, siperianhernepensasta, happomarjapensasta ja angervoja. Länsipäätyseinällä kasvaa villiviiniä. Koulurakennuksen lähiympäristön nurmikko on hoidettu, mutta reunoilla puusto ja rehevä aluskasvillisuus ovat saaneet kasvaa viime vuodet vapaasti (kuva 7). Sorapintaiselle urheilukentälle on levinnyt lehtipuiden taimia ja pioneerikasvupaikkojen heiniä ja ruohoja kuten voikukkaa, valkoapilaa, viherjäsenruohoa ja ruotsinpitkäpalkoa.

Kuva 7. Koulurakennuksen edustan sorakenttä ja länsipuolen metsikkö.

Koulun länsipuolella on pieni metsikkö, jossa kasvaa koivuja ja haapoja ja raitoja. Aluskasvillisuudessa on mm. nurmipuntarpäätä ja muita heiniä, vuohen- ja koiranputkea, voikukkaa, leskenlehteä, ojakellukkaa, niittyleinikkiä, aho- ja paimenmataraa, poimulehteä sekä lehtomaisten metsien lajeja kieloa, lillukkaa, metsäkurjenpolvea ja metsäapilaa. Kasvillisuus jatkuu samantyyppisenä tontin luoteiskulmassa, jossa on koivujen ja haapojen alla tiheä pensakerros harmaaleppää, tuomea, vaahteraa ja isotuomipihlajaa. Reunoilla on koristepensaiksi istutettuja töyhtö- ja pensasangervoja, idänkanukkaa ja siperianhernepensasta sekä vadelmaa.

Metsikön itäreunalla on pieni villiintynyt omenapuutarha, joka rajoittuu avoimeen niityalueeseen. Niityn reunassa kasvaa nuoria haapoja sekä mm. lupiinia ja vadelmaa. Niityn kohta on saattanut olla aikaisemmin kasvimaata, ja siinä kasvaa nyt rehevää heinää ja ruohokasvillisuutta kuten nurmipuntarpäätä, koiranheinää, koiranputkea, metsäkurjenpolvea, ojakellukkaa, ahomataraa ja niittynätkelmää (kuvat 8 ja 9). Niityn yläreunassa on puuryhmässä muutamia kuusia, koivuja, nuoria haapoja ja iso raita sekä siperianhernepensasta ja tuhkapensasta.

Kuvat 8 ja 9. Metsäkurjenpolvi sekä muuta niittykasvillisuutta ja puuryhmä koulurakennuksen pohjoispuolella.

Tontin koilliskulmaan päin jatkuu niittykasvillisuus nurmipuntarpää-, koiranputki- ja pelto-ohdakevaltaisena. Koulurakennusta kiertävän tien reunoilla on istutettuja koristeputia ja koilliskulmassa muutamia kuusia, koivuja ja nuorempaa lehtipuustoa.

4.3 Eläimistö

Selvitysalueen eläimistö on melko vähäistä, sillä se sijoittuu rakennetulle alueelle ja tarjoaa vain vähän elinympäristöjä. Lintulajeista havaittiin kesäkuun alussa muutamia tavanomaisia metsä- ja kulttuuriympäristölajeja kuten peippo, pajulintu, talitiainen, keltasirkku, punakylki- ja räkättirastaita ja västäräkki. Koulun kattorakenteissa pesii tervapääskyjä.

Alue ei ole liito-oravalle tyypillistä elinympäristöä eikä huhtikuussa tehdyllä kartoituskäynnillä havaittu merkkejä lajista. Lähialueelta ei ole tiedossa liito-oravahavaintoja eikä alueella todennäköisesti ole merkitystä liito-oravan liikkumisyhteyksille. Lepakoita saattaa liikkua alueella ruokailemassa ja koulurakennuksessa voi olla niille sopivia pesäpaikkoja. Selvitysalueella ei arvioida olevan erityistä merkitystä muille luontodirektiiviin liitteen IV(a) lajeille.

5 LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET JA EKOLOGISET YHTEYDET

Selvitysalueella ei todettu luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita. Koulun ympäristössä on monipuolisesti koristeputia ja -pensaita, joilla on jossain määrin maisemallista arvoa. Osittain hoitamaton piha-alue myös lisää vähäisessä määrin luonnon monimuotoisuutta muuten melko rakennetulla alueella. Selvitysalueen kautta ei muodostu ekologisia yhteyksiä, sillä se rajoittuu rakennettuihin alueisiin ja peltoihin.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET MAANKÄYTÖLLE

Luontoselvityksen perusteella selvitysalue on ihmistoiminnan muuttamaa aluetta, jonka luontoarvot ovat melko vähäiset. Koulun ympäristön hoitamattomilla reuna-alueilla saattaa olla paikallista merkitystä joillekin lajeille.

Selvitysalueella ei todettu luonnonsuojelulain (29 §) suojeltuja luontotyypppejä, vesilain (2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) suojeltuja vesiluontotyypppejä tai puroja eikä metsälain (10 §) erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Siellä ei esiinny uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyypppejä (Raunio ym. 2008) tai muita luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä kohteita. Alue ei tarjoa liito-oravalle tai muille luontodirektiiviin liitteen IV(a) lajeille erityisen hyvin soveltuvaa elinympäristöä.

Luontoselvityksen perusteella alueen maankäytölle ei ole erityisiä rajoituksia. Koulun ympäristön koristepuiden säilyttäminen on suositeltavaa.

7 LÄHTEET

Geologian tutkimuskeskus 2014: Maankamara.
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>.

Imatran kaupunki 2000: Luonnonsuojeluselvytys.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. 685 s. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Raunio, A., Schulman, A. ja Kontula, T. (toim.). 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s. Suomen ympäristökeskus.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Suomen ympäristökeskuksen rekisteri uhanalaisista lajeista ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lajistotiedot. 4.4.2014.

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109, Luonto ja luonnonvarat. Suomen ympäristökeskus.

Valtion ympäristöhallinnon virastojen OIVA-ympäristö- ja paikkatietopalvelu. <http://www.wp2.ymparisto.fi/scripts/oiva.asp>.